

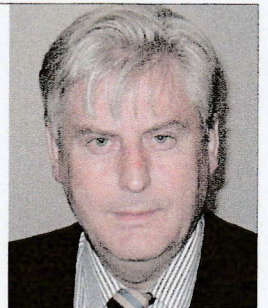
NORGES **FORSVAR**

Nummer 03 | 2017 | PRIS KR 90

DEBATT

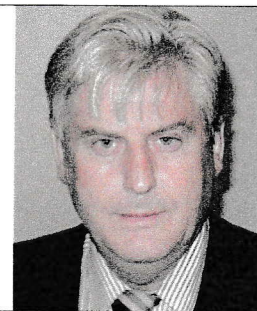
MYTEMAKERNE I MOSKVA

Av Odd Gunnar Skagestad

MYTEMAKERNE I MOSKVA

Av Odd Gunnar Skagestad

Først og fremst: Stor honnør til Kjell Dragnes for hans informative og oppklarende artikkel om Ukraina og Krim i *Norges Forsvar* nr. 2, 2017.

Som Dragnes ganske riktig påpeker, har mytemakerne i Moskva langt på vei lykket med å hamre fast sin uriktige versjon av det som skjedde for tre år siden – for ikke å snakke om det som skjedde i 1954.

Når Moskvas mytemakere i så høy grad har lykket, skyldes det ikke minst at Russlands apologeter blant Vestens kommentariat (og ikke minst i vårt hjemlige norske sådanne) bevisstløst og historieløst har medvirket til å la Vladimir Putin vinne kampen om vår virkelighetsforståelse – *definisjonsmakten*.

I sin artikkel foretar Dragnes en fortjenstfull opprydning og et klargjørende oppgjør med de fleste av disse mytene.

Én ting som jeg imidlertid savner i artikkelen, er en problematisering av en av de mest seiglivede av disse mytene, nemlig påstanden om at Krim's befolkning hovedsakelig var – og er – russere, og at annekasjonen derfor nærmest var en gjenoppretting av tingenes naturlige tilstand.

Denne påstanden har gjerne vært fremsatt i en spørrende form, som følger tankerekken: Var det ikke så at majoriteten (58 prosent) av befolkningen på Krim «egent-

lig» er russere? Og var det ikke riktig at også disse burde ha nasjonal selvbestemmelsesrett (implisitt: Få lov til å slutte seg til «Moderlandet»)?

Et slikt resonnement er imidlertid basert på en forkludret forståelse av nasjonal identitet. I Ukraina inkludert Krim så vel som i det øvrige postsovjjetiske rom, er klassifiseringen av befolkningen (gjennom-

“ Moskva har lykket i å hamre fast sin uriktige versjon av hva som skjedde på Krim. ”

gående i henhold til matrilineære kriterier) i nasjonalitetsgrupper – det være seg «russisk», «ukrainsk», «tatarisk», «tsjetsjensk» osv. – en arv fra sovjettiden. Det er en klassifisering som ikke nødvendigvis sier noe som helst om enkeltpersoners opplevelse av nasjonal identitet, enn si statstilhørighet.

Dersom et slikt resonnement skulle gjøres gjeldende, for eksempel med hensyn til de baltiske stater, ville det bety at tredje-

parten av befolkningen i Estland og henimot 40 prosent av Latvias befolkning ønsker å bli innlemmet i Russland. Dette har med respekt å melde formodningen mot seg, men det er nettopp noe slikt Moskvas mytemakere vil ha oss til å tro. Og de vil dessuten ha oss til å tro at et slikt angivelig ønske er legitimt, og at det gir Russland en *legitim rett* til å gripe inn med de midler det måtte ha til rådighet for å oppfylle dette ønsket.

Russlands politikk i så henseende er basert på den såkalte *Karaganov-doktrinen*, om Russlands rolle som forsvarer av menneskerettighetene for etniske russere bosatt i de såkalte nære utland (dvs. i hovedsak tidligere sovjetrepublikker). Denne doktrinen ble lansert allerede i 1992 av Sergej Karaganov – senere en av russisk utenrikspolitikk's mest sentrale premissleverandører. Blant Karaganovs mange roller og verv skal nevnes at han leder det russiske Rådet for utenriks- og forsvarspolitikk, og er en av Putins nære rådgivere.

Odd Gunnar Skagestad er en norsk statsviter, diplomat og skribent.